

L'Església nostra i els xuetes

Era l'estiu de 1972. Els esposos argentins Laub havien acudit a ca nostra, feia mesos, per demanar-me que els orientés en l'estudi que estaven fent sobre la situació dels xuetes a Mallorca, en l'actualitat. Ens velérem sovint i m'anaven contant resultats i anècdotes de la seva enquesta, algunes ben saboroses per cert, indicadores de com encara persistia, sobretot entre la gent major, la suspicàcia i la discriminació. L'any 1986 havia aparegut el llibre de D. Miquel Forteza i Pinya, vesí meu aleshores, que visitava amb certa freqüència. Em regalà i em dedicà el llibre com a prova d'amistat: «Diagnòstic d'una malaltia mallorquina», escriví en la dedicatòria. També les nostres converses eren sobre el problema xueta i la postura de l'Església, vacil·lant i poc cristiana de vegades en aqueix aspecte.

Per aquelles saons era vicari de Sant Nicolau, la parròquia que juntament amb Santa Eulària comparteix l'antic call menor, on més persistí la «preocupació»: des del carrer de l'argenteria al carrer de St. Bartomeu, on vivia D. Miquel Forteza.

En el diumenge denovè del cicle A del nou Leccionari, ens tocava llegir el cap. 9, 1-5 de la carta de St. Pau als romans. Jo havia de celebrar una missa vespertina del dissabte i vaig dir als esposos Laub que pensava predicar sobre el problema xueta, a partir del text apostòlic: *Tant de bo fos jo proscrit del Crist, en lloc dels meus germans, el poble del meu llinatge. Com a israelites, és d'ells la gràcia de fills, la glòria de la presència de Déu, les aliances, la Llei, el culte i les promeses; són d'ells també els patriarques, i finalment, com a home, ha sortit d'ells, el Crist, que és Déu per damunt de tot.*

És que considerava que a la parròquia de St. Nicolau particularment (juntament, repetesc, amb Sta. Eulària), hi covava encara el callu de la discriminació. Quan des de l'ambó vaig ençar el tema, podien tallar el silenci dins l'església. No vaig dir grans coses. Moltes d'elles, en aquest número de LLUC, les trobareu exposades. Vaig dir que qualsevol discriminació no era cristiana, que els cristians que no ens tenem per xuetes havíem fet patir injustament aquells que creïem jueus de raça, però que eren tan cristians com nosaltres; que històricament la cosa estava molt embullada i que ningú podia tirar cap pedra. Vaig al·ludir al Concili Vaticà II i vaig inculcar que ningú podia ultratjar, per qualsevol motiu, el poble del qual havia nascut, segons la carn, el Fill de Déu. Vaig lamentar també actituds passades de l'Església oficial mallorquina, que havien atiat sovint o almanco no havien apagat el foc d'una nafrà històrica del nostre poble: la discriminació enfront dels descendents dels jueus conversos.

Hi hagué comentaris, però sense cap contradicció manifesta ni cap avalot. No sé si vaig convertir ningú (!?).

Aquest mal endèmic, com un tabú, ha enverinat les generacions passades, i la nostra gent major. Hi ha hagut qualque actitud valent de l'Església però tampoc aquesta té les mans netes, ni prou fer-hi! Una ridícula i infantil tossuderia, encara en el nostre temps, ha exclòs xuetes del capítol de canonges, de la Sapiència, d'algun convent de monges tancades (i ben tancades!) de Ciutat.

És ver que no tot han estat motius religiosos, els de la segregació. També hi ha hagut els socials i els culturals. En els estudis mitjans sobre història (sovint tan alienadors des del 36) ¿per què als batxillers no se'ls havia d'explicar l'origen del problema, les vicissituds, les incerteses i ambigüitats, la vergonya que su-

posava per a Mallorca una nafrà secular i singular en el cos social?

Es clar que els bisbes forasters, des de Díaz de la Guerra fins a Enciso, i els eclesiàstics il·lustrats com el Cardenal Despuig i el bisbe Nadal, han estat part damunt d'aquest problema.

L'Església nostra té un llarg camí a recórrer, encara, especialment allà on hi pugui haver discriminació, en les persones majors, en la gent poc il·lustrada. Començant pels mateixos col·legis de l'Església amb l'explicació correcta del fet i amb el judici cristià sobre una discriminació, històricament i socialment injusta, sense cap justificació possible.

També amb el reconeixement de les pròpies faltes: des del manteniment de la Inquisició i la nefanda publicació del P. Garau: *La Fee triunfante* (1691), fins a les discriminacions esmentades en el si de comunitats religioses, del Seminari (temps enrera), i a l'encobert antisemitisme que ha traspuat en la predicació sobre la Passió de Crist, especialment, i que el poble recollí en les seves gloses.

Esperem que la nostra Església ajudi, des de la fe, a la definitiva reconciliació entre tots els llinatges —cap d'ells és infamant!— que porten els membres d'un mateix poble, molts dels quals porten també amb dignitat conscient el nom i la veritat de ser fills de Déu i germans de Crist, nascut, com a home, del llinatge de David.

PERE LLABRÉS I MARTORELL

FÀBRICA D'ARTICLES DE PELL

guants

bosses

peces de vestit

i marroquineria en general

Gran Via de Colón - Telèfon 50 19 00

I N C A